

Til foreldre/foresatte

Utviklingsprosjekt i rusmiddelforebyggende arbeid

Klasse 9 ... ved Tananger ungdomsskole skal delta i et utviklingsprosjekt med rusforebygging som mål. Prosjektet er styrt av forskere fra Rogalandforskning, en spesialpedagog og en sosiolog, som også vil stå ansvarlige for gjennomføringen. Fra Tananger skole vil disse delta: Helsesøster, klassestyrer og rådgiver. I tillegg vil Helmer Berre fra Utekontakten være med.

Vi ønsker med dette skrivet å orientere deg/dere som foreldre/foresatte til barnet om prosjektet, samt benytte anledningen til å gi deg/dere litt bakgrunnsinformasjon. Prosjektet vil inngå som en del av undervisningen i skoletiden.

Prosjektets hovedmålsetning er å utvikle og prøve ut nye måter å jobbe rusmiddelforebyggende på. Vi ønsker å utvikle et verktøy som skolen, FAU eller frivillige organisasjoner selv kan bruke i dette arbeidet.

Konkret vil det bli satt av en halv skoledag den 22 februar hvor barna skal diskutere eller komme frem til situasjoner hvor voksne og barn er sammen og hvor rusmiddelbruk forekommer. Situasjonene trenger ikke være sjølopplevd. Det kan de også være, men vi ønsker først og fremst å gripe fatt i de forestillinger barn og unge sitter med omkring voksnes rusmiddelbruk. Disse forestillingene vil ofte være hentet fra andre steder enn eget hjem, som f.eks. gjennom filmer (tv, video, kino), bøker, internet etc.

I prosjektet vil vi sette fokus alkoholens betydning og plass i vårt samfunn, og mer indirekte påvirke barnas holdninger til egen rusbruk.

Diskusjonene med barna er også tenkt å danne bakgrunn for gjennomføringer vi senere skal gjøre med ulike grupper av voksne. RF-Rogalandforskning har i samarbeid med Rogaland A-senter fått midler av Sosial- og helsedepartementet til å gjennomføre et forprosjekt om barn og rusmidler, hvor foreldre er tenkt som ressurser i det rusforebyggende arbeidet. I denne første delen av prosjektet ønsker vi å få barna i tale om voksnes rusmiddelbruk.

Dersom du/dere har spørsmål, kan du/dere ta kontakt med Ellen Ramvi eller Jorunn Skaftun. I tillegg vil rådgiver, helsesøster og klassestyrer også kunne svare på spørsmål.

Vennlig hilsen

Ellen Ramvi
Prosjektleder
Direkte innvalg: (+47) 51 87 54 45
E-post: Ellen.Ramvi@rf.no

Jorunn T. Skaftun
Prosjektmedarbeider
Direkte innvalg (+47) 51 87 51 58
E-post: Jorunn-Elise.Skaftun@rf.no

SETT (dato): _____
(foreldre/pårørendes underskrift)

SITUASJON: _____

HVOR FOREGÅR DETTE

Privat (hjemme hos noen):

Offentlig (på restaurant, i fly ol.):

På TV (filmscener):

Annet:

HVEM ER MED (Ta med både barn og voksne): (For eksempel mor, far, slektninger, naboer, venner av familien, kollegaer av foreldre, dine venner, venner av eldre søsken, ukjente voksne, foreldre til venner, skuespillere)

Hvorfor tror du at det brukes alkohol i denne situasjonen?

Hva ville vært upassende/ekkel/dum oppførsel i denne situasjonen

Nærmere beskrivelse av enkelte situasjoner:

Julaften (beskrevet i plenum, som et eksempel)

Hvem er med:

Mor, far, besteforeldre, gutt 14 og jente 5 tilstede.

Hvorfor tror du det brukes alkohol i denne situasjonen?

Fordi det er høytid, for å få bedre humør, ha det kjekt, fordi det er fin middag og noe skal feires. "Det er en gode middag som en trenger någe ekstra te". "Ska feira på ein eller aen måte"

Hva ville vært upassende/ekkel/dum oppførsel i denne situasjonen?

"Å bli foddle", å drida seg ud", Å la de små barna smake alkohol "å la hu jentå på 5 smaga akevitt, at noen spyr, at voksne sover "at morå eller faren sovne", at de voksne har det kjekt og "glemmer" ungene ("at dei voksne begynne å ha det litt for kjekt med seg sjøl – glemme ongene"), at de spøker med ungene som ikke synes det er morsomt ("at någen av dei voksne blir litt for kule, ska spøga med ongene, det e'kje løye alligavel").

På fly:

Hvem er med:

1. Familie, venner, ukjente voksne, venner til foreldre, slektninger.
2. Mor, far, sønn 13, datter 15, ukjente voksne.
3. Mor, far, søsken.
4. Mor, far, familie og andre ukjente.

Hvorfor tror du at det brukes alkohol i denne situasjonen?

1. Slappe av, billig, "gire seg opp" til ferien.
2. Roe seg ned (flyskrekk), får på flyet, skal på ferie.
3. Det smaker godt, gleder seg.
4. Ha noe å gjøre, gleder seg til ferien, ha det kjekt, bedre med alkohol enn med vann.

Hva ville vært upassende/ekkel/dum oppførsel i denne situasjonen?

1. Utsetter seg selv for fare, uansvarlige, krangel, tøffer seg, skriker, klyper flyvertinna på rompen, ukjente voksne kan ikke skade meg, ikke koddde med flyet.

2. Ikke greie å gå ut av flyet, sjangle i gangene, andre gjør narr av deg, andre fulle begynner å flørte eller snakke med deg, fulle foreldre som snakker med andre (høylytt, snakker tull).
3. Det er forskjell hvis mor og far drikker enn en fremmed.
4. Bli dårlige, synger, lager bråk, sovner på dø, flørter med flyvertinnen.

Valg av farger og begrunnelser for dette:

1. Grønn – helt grei: ”Det er vanlig og kjekt”
2. Grønn – helt grei, men med gul skrift – i grenseland: ”Ikke for mye”
3. Rødt – ikke greit i det hele tatt: ”Det er offentlig og andre ser deg”
4. Grønn – helt grei: ”Normalt”

Nyttårsaften

Hvem er med:

1. Mor, far, venner, slektninger, naboer, unger, gutt 15 og jente 11.
2. Slektinger, naboer, venner av familien, kollegaer av foreldre, dine venner, venner av eldre søsken, ukjente voksne, foreldre til venner, barn.
3. Mor, far, søsken, venner av familien, eldre søsken, mindre søsken.
4. Mor, far, slektninger, venner, unger: 2, 5 og 15 år.

Hvorfor tror du at det brukes alkohol i denne situasjonen?

1. Feire, godt humør, nyte livet, gå full inn i det nye året.
2. Feirer et nytt år, stemning, for å ha det kjekt.
3. Noe å feire, smaker godt, bedre humør.
4. For å feire et nytt år, fin middag, ha det kjekt.

Hva ville vært upassende/ekkelig/dum oppførsel i denne situasjonen?

1. Spydd, dride oss ut, sovne, bryr seg mer om seg selv.
2. Skyte raketter på hverandre, dride ut andre folk, innpåsletne, foreldrene begynner å synge offentlig, glemmer ungene.
3. Sovner, spyr, tuller, bommer, kan ikke sende opp raketter.

4. Dumt for ungene hvis de voksne tenker for mye på seg selv. Tar litt av. Sender opp raketter mens de er berusa.

Valg av farger og begrunnelser for dette:

1. Grønn – Det er vanlig å drikke på nyttårsaften.
2. Grønn, men med gul skrift: Det er greit med litt, men ikke for mye.
3. Grønn – ikke begrunnet.
4. Grønn – Fordi det er nyttårsaften, skal ha det litt kjekt.

I syden

Hvem er med:

1. Alle, ukjente, familie.
2. Foreldre, søsken.
3. Mor, far, noen venner, unger.

Hvorfor tror du at det brukes alkohol i denne situasjonen?

1. Ha det kjekt, billig, bli feriefull, sosiale.
2. Kos, middag.
3. Billig alkohol, fint vær, slappe litt av på restaurant osv. Ha det litt "kosy"

Hva ville vært upassende/ekkel/dum oppførsel i denne situasjonen?

1. Flørte med fremmede, drite oss ut.
2. Bråkete, spyr, masete, bader.
3. Når andre ukjente folk ser hvor barnslige voksne kan bli, hvis de voksne får en bot fordi de bråker for mye, synger og skråler.

Valg av farger og begrunnelser for dette:

1. Grønn – Vanlig og kjekt.
2. Grønn/gul – ferie, da kan man gjøre litt sånn.
3. Grønn – fint vær, syden, sosialt, slappe av, nyte ferien.

Restaurant:

Hvem er med:

1. Kollegaer av foreldre, mor og far, sønn 8 år, datter 13 år, en haug med fremmede.
2. Mor, far, 12 år gammel sønn, ukjente.

Hvorfor tror du at det brukes alkohol i denne situasjonen?

1. Fin middag, feire en jobbavtale, stemning.
2. Spiser god mat, bedre med alkohol enn brus eller vann, pleier å ha alkohol når de går ut og spiser.

Hva ville vært upassende/ekkel/dum oppførsel i denne situasjonen?

1. Å bli fjollete. La barna smake av alkoholen, voksne sovner, gjør narr av kollegen, snakker og ler høylydt av andre på restauranten.
2. Velter flasken eller et av glassene, snakker høyt, lar ungene smake alkohol, synger.

Valg av farger og begrunnelser for dette:

1. Grønn, skriver med gul skrift – Det er greit med litt, men ikke for mye.
2. Grønn – Normalt.

Hytta

Hvem er med:

Voksne, gamle, barn.

Hvorfor tror du at det brukes alkohol i denne situasjonen?

Kos, det smaker godt, vin, konjak, jæger.

Hva ville vært upassende/ekkel/dum oppførsel i denne situasjonen?

Full, dritings, sovne.

Valg av farger og begrunnelser for dette:

Grønn – Det er bare familien, og det skal være kos.

Grillfest ferien

Hvem er med:

Mor, far, venner, ukjente voksne.

Hvorfor tror du at det brukes alkohol i denne situasjonen?

Det er sommer, fint vær, det er normalt å drikke, hvertfall på en grillfest, veldig sosialt, slappe av.

Hva ville vært upassende/ekkel/dum oppførsel i denne situasjonen?

Hvis de voksne viser en helt annen side av seg selv, en ekkel side, flørter mye med folk de ikke kjenner, hvis de bråker så mye at politiet kommer.

Valg av farger og begrunnelser for dette:

Grønn – Det er ferie, veldig sosialt.

Gult – det kan være offentlig, unger er med.

Voksenfest med barna i huset

Hvem er med:

Mor, far, slektninger, venner/kollegaer, barna er oppe.

Hvorfor tror du at det brukes alkohol i denne situasjonen?

Fordi det er fest og det skal være kjekt.

Hva ville vært upassende/ekkel/dum oppførsel i denne situasjonen?

Hvis de voksne kommer opp og f.eks. gir barna alkohol, de krangler eller begynner å grine.

Valg av farger og begrunnelser for dette:

Grønn – Fordi det er fest.

Gult – Det er barn i huset.

17. mai

Hvem er med:

Slekt, mor, far, besteforeldre, 3 unger (gutt 5 år, jente 8 år, gutt 14 år), tanter, onkler. Sitter ute i solen. Spiser grillmat.

Hvorfor tror du at det brukes alkohol i denne situasjonen?

Drikker til maten, feiring, fortære i bedre humør.

Hva ville vært upassende/ekkel/dum oppførsel i denne situasjonen?

Velta glass, velta grillen, setter fyr på noe.

Valg av farger og begrunnelser for dette:

Grønn – normalt.

På fotballbanen

Hvem er med:

Far, 1 unge, gutt 14-15 år, drikker i løpet av kampen.

Hvorfor tror du at det brukes alkohol i denne situasjonen?

For å ha det kjekt, bli i bedre humør.

Hva ville vært upassende/ekkel/dum oppførsel i denne situasjonen?

Hyler og skriker, søler på andre, heier på feil lag.

Valg av farger og begrunnelser for dette:

Rødt – ulovlig.

Hjemme hele veien

Hvem er med:

Foregår privat. Mor, far (venner), unger 14

Hvorfor tror du at det brukes alkohol i denne situasjonen?

For å kose seg sammen, snakke.

Hva ville vært upassende/ekkel/dum oppførsel i denne situasjonen?

Ta litt for mye, begynne å sloss, banne, skrike, barnslig oppførsel.

Valg av farger og begrunnelser for dette:

Gult og grønt – det er vanlig at du drikker litt av og til.

skole.

Til foreldre med elever i 6^{kl} på skole.

I 99 ble det foretatt en undersøkelse i Sola om ungdomskoleelevens bruk av alkohol, tobakk og andre rusmidler. Ca 90% av elevene svarte på spørreskjemaet.

Undersøkelsen viste at når det gjelder alkohol ligger Sola over fylkessnittet med hensyn til månedlige brukere, og andelen ukentlige brukere er mer enn dobbelt så stor som i fylkessnittet.

40% av ungdomskoleelevene hører til i gruppen: bruker av og til – bruker hver uke. Kjønnforskjellene er små, jenter drikker omtrent like ofte som guttene.

Dere foreldre i 6^{kl} står på terskelen til å sende barn inn i denne virkligheten. I den forbindelse har vi en spennende utfordring/ et tilbud til dere.

Rogalandsforskning skal sette i gang et utviklingsprosjekt rettet mot barn og rusmidler. Prosjektet starter på og det er meningen at det etter hvert kan ende opp i et materiell for f. eks diskusjonskvelder. Det er og antydnet at materialet kan legges ut på internett.

Målsettingen er å lage et verktøy som gjør det mulig å få til en dialog om et følelsesladet tema som hittil har vært tabubelagt.

I dette prosjektet blir dere 6^{kl} foreldre viktige aktører.

”Dere vil bli bedt om å liste opp situasjoner der rusmiddelbruk forekommer i barns nærvær, for eksempel ved høytider, til tippekampen, rusmiddelbruk på TV. Hensikten er å komme frem med konkrete eksempler som den enkelte henter fra sin hverdag, og som det er mulig å kjenne seg igjen i.”

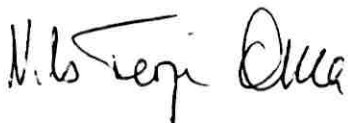
Medspillere i prosjektet er skolen, helsesøster, utekontakt og Rogaland A-senter.

Første møte blir onsdag 1. Mars klokka 1900 – 2100 på skole i 6^{kl} sitt klasserom.

De to neste gangene blir 15. Og 29. Mars.

Vi håper alle 6^{kl} foreldre kan prioritere dette, og det er viktig at alle som er med på første samling er med på de to neste.

skole 2000-02-21

Påmelding. Ber om svar innen fredag 25. Feb.

Jeg ønsker å delta

Mor

far

SITUASJON: _____

FORMÅL MED SITUASJONEN:

HVOR OG NÅR FOREGÅR DETTE:

Sted: _____ Tidsrom: _____

HVEM DELTAR (Ta med både barn og voksne): (Kollegaer, venner av familien, naboer, slektninger, foreldre til dine barns venner, venner av dine barn, eller andre)

TYPISK HENDELSES FORLØP:

MENGDE DRIKKE: _____ alkoholenheter (AE)

1 AE = 1 glass øl (liten flaske)

1 glass vin (1 flaske = 6 glass)

1 glass hetvin (1 flaske = 8 glass)

1 glass brennevin (1 flaske = 20 glass)

HVEM BRUKER RUSMIDDEL:

_Nesten alle

_ Flertallet (> 50%)

_ Mindretall (<50%)

_ Nesten ingen

HENDELSESFORLØP SETT MED BARNAS ØYNE (kommentarer fra barna i situasjonen, hvordan opplever de situasjonen):

ANTALL GANGER PR ÅR/MND:/UKE: _____

HVORDAN OPPTRER DE FLESTE (stemning ☺ ☹, væremåten, stil)

HVA VILLE VÆRT UPASSENDE OPPTREDEN HVIS DET BARE VAR VOKSNE TIL STEDE:

HVA VILLE VÆRT UPASSENDEN OPPTREDEN NÅR DET ER BARN TIL STEDE:

ANDRE KOMMENTARER:

Gjennomgang av de beskrevne situasjonene (foreldre):

1 Situasjon: Hyttetur, 2 familier på tur sammen.

Formål med situasjonen: Sosialt samvær på fritiden.

Hvor og når foregår dette: Hytta, helg.

Hvem deltar: 2 familier med barn og voksne.

Typisk hendelsesforløp: Vin/øl til måltid/middag om kvelden. Fortsetter å drikke til knask og frukt utover kvelden. Barna legger seg i 22-tiden, og de voksne fortsetter å drikke. Gjerne likør, konjakk og sprit i tillegg.

Mengde drikke: 6 ae

Hvem bruker rusmiddel: Nesten alle.

Hendelsesforløpet sett med barnas øyne (kommentarer fra barna i situasjonen, hvordan opplever de situasjonen): Skal dere "drikke" nå? Kan jeg få smake? Skal du/dere bli fulle? Hvor mye skal dere drikke?

Antall ganger pr år/mnd/uke: 5/år

Hvordan opptrer de fleste (stemning, væremåte, stil): God stemning. Dansing. Kortspill, prat.

Hva ville vært upassende opptreden hvis det bare var voksne til stede: Krangling/slåssing. Spying. Hærverk. Grining.

Hva ville vært upassende opptreden når det er barn til stede:

Som foregående punkt. Synlig beruset. Endret atferd.

2. Situasjon: Klassesetur.

Formål med situasjonen: Avslappende stemning blant foreldrene i klassen. Sosialt, kontaktskapende. Kos.

Hvor og når foregår dette: Campingplass 23 og 24 januar.

Hvem deltar: Elevene i klassen. Foreldre.

Typisk hendelsesforløp: Vi møtes på campingplassen. Slår opp telt o.l. Blir med barna ned til sjøen. Fisker, bader, prater osv. Spiser ved teltene. Leker (fotball osv.) for voksne og barn. Barna fortsetter å leke, de voksne sitter og prater. Vi "legger" barna. Finner fram pils, vin o.l. og sitter ute og prater ved teltene utover kvelden. Noen foreldre legger

seg med barna (alt etter barnas alder), mens andre blir sittende oppe. Tidlig i seng (p.g.a. regn!).

Mengde drikke: 2-4 ae

Hvem bruker rusmiddel: Flertallet.

Hendelsesforløpet sett med barnas øyne (kommentarer fra barna i situasjonen, hvordan opplever de situasjonen): (Urettferdig at vi må legge oss!) Noen av barna kikker litt ut av teltåpningen. Noen av barna går på toalettet.

Antall ganger pr år/mnd/uke: 1 pr.år.

Hvordan opptrer de fleste (stemning, væremåte, stil): God stemning. Rolig. Munter prat. De som har med alkohol spanderer på de som ikke hadde med.

Hva ville vært upassende opptreden hvis det bare var voksne til stede: (det var bare voksne, men barna lå i telta). Blitt høyrøstet. Usaklig/spydidig mot andre foreldre. Sendt i seng. Flasker synlig på campingplassen dagen etter.

Hva ville vært upassende opptreden når det er barn til stede: Synlig beruset (høyrøstet, "tulle", banning), "glemt" at barna var til stede. Sendt i seng. Synlig flasker på plassen dagen etter.

Andre kommentarer: Denne kvelden var sikkert ulik for de som la seg med barna og de som ikke gjorde det i.f.t. alkoholbruk (rusbruk!).

3. Situasjon: Skoletur.

Formål med situasjonen: Felles samvær. Kos. Avslutningstur. 4. Klasse elever med foreldre og søsken.

Hvor og når foregår dette: Hjelmeland, lørdag formiddag – søndag kveld.

Hvem deltar: 4 klasse elever med søsken, foreldre og lærer.

Typisk hendelsesforløp: Kjøring til Hjelmeland med privatbiler. Felles leirplass med med noen utleige hytter, resten i telt. Bading, fiske, lekning etc. utover dagen. Felles samling om kvelden med grilling, bål, leker, konkurranse frem til kl. 22-23. Alle går tilbake til leirplassen der alle barna og flertallet av de voksne går til ro. Noen voksne samles til prat og moro. Noe alkohol blir drukket. Det høres godt utover leirplassen at det snakkes og ler, frem til ca 01-02. Er ikke sikker på klokken fordi vi sovnet.

Mengde drikke: Ingen aning.

Hvem bruker rusmiddel: Mindretall.

Hendelsesforløpet sett med barnas øyne (kommentarer fra barna i situasjonen, hvordan opplever de situasjonen): Ingen kommentarer. Barna sov.

Antall ganger pr år/mnd/uke:

Hvordan opptrer de fleste (stemning, væremåte, stil): Hyggelig.

Hva ville vært upassende opptreden hvis det bare var voksne til stede: Bråk og støy ville vært upassende på en felles leirplass.

Hva ville vært upassende opptreden når det er barn til stede: Det ville vært upassende om det hadde vært så mye støy at barna våknet. Eller om det hadde vart så lenge at dei voksne ikke kunne deltatt på fellesarrangement dagen etterpå.

Andre kommentarer: Min familie var ikke klar over at det ble drukket alkohol på denne turen før nå, 2 år etter.

4. Situasjon: St. Hans

Formål med situasjonen: Sammenkomst med naboer for å feire St. Hans.

Hvor og når foregår dette: Fellesarealet i nabolag. Kl. 17-22.

Hvem deltar: Barn og voksne i nabolaget.

Typisk hendelsesforløp: 1. Bord og griller settes på plass. Barna leker mens det blir grillet. Noen voksne drikker øl, mens maten grilles. Maten spises, barna drikker brus, de voksne drikker øl/vin. Etter maten holdes det leker for barna. De voksne prater og drikker videre, gjerne likør og konjakk i tillegg. Festen avsluttes ca. Kl. 22. 2. Familiene kommer til oppvarmete griller. Maten spises og enkelte drikker øl eller vin. Leker for barn og voksne. Avsluttes med bål ca. Kl. 20.

Mengde drikke: 4/2

Hvem bruker rusmiddel: 1. Nesten alle. 2. Mindretall.

Hendelsesforløpet sett med barnas øyne (kommentarer fra barna i situasjonen, hvordan opplever de situasjonen): Skal du/dere drikke øl nå. Kan jeg få smake. Skal du/dere bli fulle. Hvor mye skal dere drikke.

Antall ganger pr år/mnd/uke: En gang pr år.

Hvordan opptrer de fleste (stemning, væremåte, stil): Hyggelig stemning. Ingen synlig beruset.

Hva ville vært upassende opptreden hvis det bare var voksne til stede: krangling og slåssing. Spying. Hærverk; velting av bord og stoler, knusing av glass. "Grining".

Hva ville vært upassende opptreden når det er barn til stede: Som forrige punkt. Synlig beruset. Endret atferd.

5. Situasjon: **Lørdagskveld.**

Formål med situasjonen: kos, slappe av, fellesskap, god tid.

Hvor og når foregår dette: Hjemme, kl. 19-23.

Hvem deltar: Foreldre og barn.

Typisk hendelsesforløp: Vinen åpnes mens maten lages. Barna ser tv. Samling når vi spiser. Etter maten ser hele familien på TV, snakker og koser seg. Foreldrene drikker gjerne litt mer vin. Gjerne en konjakk etter at barna har lagt seg.

Mengde drikke: 4

Hvem bruker rusmiddel: Nesten alle. De voksne.

Hendelsesforløpet sett med barnas øyne (kommentarer fra barna i situasjonen, hvordan opplever de situasjonen): Vi tror at barna koser seg i sammen med de voksne. Det er blitt en tradisjon.

Antall ganger pr år/mnd/uke: 1 gang i uken. Av og til unntak.

Hvordan opptrer de fleste (stemning, væremåte, stil): Barn og voksne slapper av i sammen, rolig og tid til hverandre.

Hva ville vært upassende opptreden hvis det bare var voksne til stede: Sterkt berusa. Krangling.

Hva ville vært upassende opptreden når det er barn til stede: Bli berusa. Snøvle, opptre med en annen personlighet.

6. Situasjon: **Nyttårsaften.**

Formål med situasjonen: Feire nytt år.

Hvor og når foregår dette: Hjemme, 31.12.

Hvem deltar: Foreldre, barn og venner.

Typisk hendelsesforløp: god mat, drikke, leker, oppskyting av raketter, champagne kl 24, alle godt humør og god stemning.

Mengde drikke: 6

Hvem bruker rusmiddel: Nesten alle.

7. Situasjon: Flytur

Formål med situasjonen: Komme i feriestemning.

Hvor og når foregår dette: På flyet. 4-5 timer.

Hvem deltar: Mor, far, barn, venner av familien.

Typisk hendelsesforløp: En drink før matserving, vin eller øl til maten, konjakk til kaffien.

Mengde drikke: 3-4 ae.

Hvem bruker rusmiddel: Mindretall.

Hendelsesforløpet sett med barnas øyne (kommentarer fra barna i situasjonen, hvordan opplever de situasjonen): Blir de fulle nå? Ikke drikk mer enn 1.

Antall ganger pr år/mnd/uke: 1-2

Hvordan opptrer de fleste (stemning, væremåte, stil): Rolig og greit. Godt humør.

Hva ville vært upassende opptreden hvis det bare var voksne til stede: Overstadig beruset. Støyende oppførsel. Krangling. Ufine kommentarer til medpassasjerer.

Hva ville vært upassende opptreden når det er barn til stede: Det samme som ovenfor.

8. Situasjon: Grilling med venner i hagen.

Formål med situasjonen: Kose seg, ha det kjekt med god mat og drikke. Komme i stemning.

Hvor og når foregår dette: I hagen, kl. 17-22.

Hvem deltar: Mor, far, barn og venner.

Typisk hendelsesforløp: Øl eller vin til maten. En øl når ungene har gått fra bordet.

Mengde drikke: 2-5

Hvem bruker rusmiddel: Mindretall.

Hendelsesforløpet sett med barnas øyne (kommentarer fra barna i situasjonen, hvordan opplever de situasjonen): Lite kommentarer fra ungene.

Antall ganger pr år/mnd/uke: 4-6 ganger i året.

Hvordan opptrer de fleste (stemning, væremåte, stil): Rolig og greit.

Hva ville vært upassende opptreden hvis det bare var voksne til stede: Overstadig beruset. Strøket over: Endre oppførsel.

Hva ville vært upassende opptreden når det er barn til stede: Endre oppførsel.

9. Situasjon: **Etter fysisk utfoldelse/trening/plenklipp**

Formål med situasjonen: Belønning, litt fornøyd med seg sjøl.

Hvor og når foregår dette: Heime, ettermiddag/tidlig kveld.

Hvem deltar: 1. Bare den som har utført oppgaven. 2. Alle i husstanden som er heima. 3. Bare voksne.

Typisk hendelsesforløp: Rett etter utført oppgave.

Mengde drikke: 1

Hvem bruker rusmiddel: Nesten ingen.

Hendelsesforløpet sett med barnas øyne (kommentarer fra barna i situasjonen, hvordan opplever de situasjonen): Nå kan du ikkje kjøra bil. Var det godt? Belønning.

Antall ganger pr år/mnd/uke: 1-3 ganger pr mnd.

Hvordan opptrer de fleste (stemning, væremåte, stil): Avslappet, normalt.

Hva ville vært upassende opptreden hvis det bare var voksne til stede: Overdrevet forbruk, 2-3 enheter.

Hva ville vært upassende opptreden når det er barn til stede: Samme.

10. Situasjon: **Julaften**

Formål med situasjonen: Tradisjon. Familie kosekveld med høytidsstemning.

Hvor og når foregår dette: Hjemma. Kl. 17-23/kl. 17-02.

Hvem deltar: Familie. Voksne og barn.

Typisk hendelsesforløp: 1. Kokkane nyter en æ under matlaging. 2. Øl, vin, akevitt til middag, 17-19. Tradisjon – julepakker/nisse/julepregang, julesang/spill. Barna er opptatt med julegavene. Kaffe, konjakk og likør, julekaker. Kl. 22-23.

Mengde drikke: 4/5

Hvem bruker rusmiddel: Nesten alle.

Hendelsesforløpet sett med barnas øyne (kommentarer fra barna i situasjonen, hvordan opplever de situasjonen): merker familie"varmen" – "kosen". Tradisjon.

Antall ganger pr år/mnd/uke: 1 gang pr år.

Hvordan opptrer de fleste (stemning, væremåte, stil): Kos – høytidsstemning.

Hva ville vært upassende opptreden hvis det bare var voksne til stede: Drikke så mye at en ødelegger "stemningen". Tradisjonene.

Hva ville vært upassende opptreden når det er barn til stede: Samme som voksne til stede.

11. Situasjon: Tippekamp.

Formål med situasjonen: underholdning og spenning.

Hvor og når foregår dette: Hjemme, kl. 16-18.

Hvem deltar: 1. Far og kamerat. 2. Far og 15-åring. Barn ellers i huset.

Typisk hendelsesforløp: Peanøtter og øl.

Mengde drikke: 1. 3 ae. 2. 2 ae.

Hvem bruker rusmiddel:

Hendelsesforløpet sett med barnas øyne (kommentarer fra barna i situasjonen, hvordan opplever de situasjonen): 1. Alltid ser far på fotball. 2. Ingen kommentar.

Antall ganger pr år/mnd/uke: 5

Hvordan opptrer de fleste (stemning, væremåte, stil): 1 og 2. Ingen endret oppførsel p.g.a. øl.

Hva ville vært upassende opptreden hvis det bare var voksne til stede: 1 og 2. At en sovner under kampen, knuser en flaske pga favorittlaget taper.

Hva ville vært upassende opptreden når det er barn til stede: 1 og 2. Overdrevent konsum. F.eks. 10-12 flasker pr person.

12. Situasjon: Bryllup

Formål med situasjonen: Gjester.

Hvor og når foregår dette: Festsal. Lørdagskveld.

Hvem deltar: Familie, venner, kollegaer, barn og ungdom.

Typisk hendelsesforløp: Velkomstdrink, øl og vin til maten. Dans.

Mengde drikke: 5

Hvem bruker rusmiddel:

Hendelsesforløpet sett med barnas øyne (kommentarer fra barna i situasjonen, hvordan opplever de situasjonen): De voksne er mest opptatt av festen, skål etc.

Antall ganger pr år/mnd/uke: 1 (???)

Hvordan opptrer de fleste (stemning, væremåte, stil): Godt humør, god stemning, lek og moro.

Hva ville vært upassende opptreden hvis det bare var voksne til stede: Hvis en gjest mister kontrollen, bråker, støyer, krangler.

Hva ville vært upassende opptreden når det er barn til stede: Fylleprat. Hvis brud/brudgom krangler.

Situasjon: _____

Kriteria	Kons- truktiv	Aksep- tabel		Des- truktiv	Begrunnelse	
		←	→			
Fysisk helse						
Ulykkesrisiko						
Juridisk/Etisk						
Kriteria	Kons- truktiv	←	Grænse- land	→	Des- truktiv	Begrunnelse
Sensitiv informasjon						
Kvalitet på arbeid						
Mental helse						
Sosialt miljø						
Bedriftens renommé						

Vedlegg 7

Skjema for å beskrive opplevelse av situasjoner

11/04/00

	FRISONE	→	GRENSELAND	←	FORBUSSONE
SAMLET VURDERING					

BEGRUNNELSE/FORKLARING:

--

Situasjonsvurdering (foreldre)

Situasjon: Lørdagskveld – generelt

Fysisk helse: Krysset av på både akseptabelt og destruktivt. Begrunnelse: Minus på fysisk helse når drikkingen pågår. Konstruktiv/pluss ved måtehold på sikt.

Ulykkesrisiko: Kun krysset av på destruktiv. Begrunnelse: Aldri må alkohol benyttes i sammen med barn, når en skal gjøre ting (fly, båt etc) som barn forbinder med risiko.

Juridisk/etisk: Krysset av på destruktiv. Begrunnelse: Det juridiske: Står alltid svakere juridisk når alkohol er inne i bildet.

Sensitiv informasjon: Krysset av på både konstruktivt og destruktivt. Begrunnelse: Konstruktivt: Innen familien, mellom voksne (uten barn). Destruktivt Når unger hører hva vi sier til andre.

Kvalitet på arbeid: Omsorg føyd til – kvalitet på omsorg: Grenseland. Reglene endrer seg (grensesettingen). ”Glemmer ungene”.

Mental helse: Krysset av på både destruktivt og konstruktivt. Begrunnelse: Individuelt hvordan alkohol virker. Sannsynligvis store utslag +/-.

Sosialt miljø: Krysset av på både konstruktivt og destruktivt. Alkohol påvirker adferd både pluss og minus.

Bedriftens renommé: Strøket over bedriften – Familiens adferd, normer, renommé: Krysset kun av på destruktivt. Ser ingen positive sider (godt humør uten promille).

Samlet vurdering:

1. Forbudssone: Frokost, før kl. 12.00, risikosituasjoner.
2. Grenseland: Konfirmasjon.
3. Frisone: Lørdagskveld, ferie.

Situasjon: Flytur

Fysisk helse: Oversatt til 'fysisk tilstand etter flyturen'. Akseptabel. Begrunnelse: Ingen negative konsekvenser for den videre ferieringen.

Ulykkesrisiko: Krysset av i nærheten av grenseland, men mot akseptabelt. Begrunnelse: Beruselse kan føre til større/mindre personskader.

Juridisk/etisk: Strøket over juridisk. Rolle/modell, Voksne – barn. Krysset av samme sted som ovenfor. Begrunnelse: OK da ingen upassende oppførsel.

Sensitiv informasjon: Konstruktiv. Begrunnelse: (denne må være i forhold til det destruktive ...). Utlevere egen barn eventuelt til andre passasjerer.

Kvalitet på arbeid: Oversatt: Kvalitet på turen. Krysset av på konstruktiv. Begrunnelse: Ingen negative hendelser på flyreisen. Ferieplan/opplevelser i fokus.

Mental helse: Oversatt til 'Mental tilstand på reisen'. Konstruktiv. Begrunnelse: Ingen utskeielser. Positiv stemning i familien – venner.

Sosialt miljø: Konstruktiv. Begrunnelse: Positivt reiselag.

Bedriftens renomme: Oversatt til 'familiens renomme'. (minus) Ufine kommentarer til medpassasjerer.

Har ikke gjort noen samlet vurdering.

Hyttetur. To familier på tur sammen.

Fysisk helse: Krysset av på akseptabel. Begrunnelse. Barna begrenser vårt alkoholbruk.

Ulykkesrisiko: Krysset av på akseptabel. Begrunnelse: Så lenge du ikke blir synlig beruset stoler ungene på de voksne.

Juridisk/etisk: Krysset av på akseptabel. Begrunnelse: Så lenge de voksne ikke endrer atferd har det ingen innvirkning.

Sensitiv informasjon: Krysset av på konstruktiv. Begrunnelse: Kos og stemning, kan fort gå i grenseland hvis litt for mye å drikke.

Kvalitet på arbeid: Krysset av i grenseland. Blir for opptatt med voksenprat og drikking. Kan gå ut over deltakelse i lek og spill med barna.

Mental helse: Krysset av på konstruktiv. Begrunnelse: Dersom du har normalt utgangspunkt, mat/søvn, har det ingen innvirkning på mental helse.

Sosialt miljø: Krysset av på konstruktiv. Begrunnelse: Koselig, lett prat, bedre kontakt, godt humør.

Bedriftens renomme: Krysset av på konstruktiv og i grenseland. Begrunnelse: Inntrykk utad.

Har ikke gjort noen samlet vurdering av hele situasjonen.

Situasjon: Julaften.

(I margen: Konsekvensen for relasjonen, i denne situasjonen, andre kriterier).

Fysisk helse: Krysset av på akseptabel. Begrunnelse: Kna være sammenheng.

Ulykkesrisiko: Krysset av på akseptabel. Begrunnelse: Kjente rutiner. Vet hva som skjer.

Juridisk/etisk: Lagt til respekt, tillit og ansvar. Strøket ut juridisk. Registrerer kanskje at det er andre i familien som ikke nyter alkohol julaften. (Muntlige kommentarer: Mormor og morfar drikker alkohol. Barna legger merke til det).

Sensitiv informasjon: Krysset av på konstruktiv. Har lagt til "Utlevering" på sensitiv informasjon. Minus: Baktale en i familien som ikke er til stede. (Muntlig: De som ikke kommer eks. Bli kommentert. Setter seg ikke ned for å diskutere i denne situasjonen Utveksling av informasjon på et annet nivå).

Pluss: Alle har god tid. Ofte familie. Ikke så stort behov for utveksling av sensitiv informasjon.

Kvalitet på arbeid: Krysset av på konstruktiv. Begrunnelse: Ungane i høysete. Spiller spill osv. Får være med på alle "voksen – måltider". Bruker mye tid på ungene i jula generelt. (Muntlig: Bare positivt. Fokus på barna, foreldrerelasjonen god).

Mental helse: Krysset av på konstruktiv. Begrunnelse: Konsentrert kos. Barna merker vi har bedre tid. "Bestemt" fra de voksne at dette er barnas "tid". (Muntlig: Veldig konstruktivt).

Sosialt miljø: Krysset av på konstruktiv. Begrunnelse: Merker varmen mellom barn og voksne og voksen/voksen. Trygghet å se at de (barna) har "familie" (sosialt nettverk, nærvær).

Bedriftens renommé: Oversatt til 'familien utad'. Krysset av på konstruktiv. Begrunnelse: Barna opplever at de ligger innenfor "normen" innenfor feiring av jul.

Samlet vurdering: Frisone. Ut fra beskrivelsen av vår situasjon. Når det foregår på denne måten er det en "frisone" hvor vi ser det som "uproblematisk" å nyte alkohol.